

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-11-12

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, regeringsrådet Carina Stävberg och justitierådet Ella Nyström.

Stärkt ställning för patienten – vårdgaranti, fast vårdkontakt och förnyad medicinsk bedömning

Enligt en lagrådsremiss den 5 november 2009 (Socialdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),
2. lag om ändring i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnessakkunniga Maria Jacobsson, biträdd av departementssekreteraren Daniel Zetterberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I remissen föreslås främst ändringar i hälso- och sjukvårdslagen. Ändringarna innefattar bl.a. införandet av fem nya paragrafer i lagen. Den mest detaljerade regleringen avser den s.k. vårdgarantin, som hittills varit oreglerad i lag. En nyhet är att verksamhetschefen ska säkerställa och tillgodose vissa behov hos patienterna, bl.a. genom

utseende av en fast vårdkontakt. Vidare föreslås vissa följdändringar i lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

Förslaget till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen

2 b § och 3 j §

I 2 b § första stycket 1 och 2 anges att patienten ska ges individuellt anpassad information om sitt hälsotillstånd och om de metoder för undersökning, vård och behandling som finns. I punkten 3 föreslås att patienten ska ges information om sina möjligheter att välja vårdgivare och utförare inom den offentligt finansierade hälso- och sjukvården. Om informationen inte kan lämnas till patienten ska den, enligt andra stycket, i stället lämnas till en närstående till patienten.

I den nya paragrafen 3 j § föreskrivs att patienten även ska ges individuellt anpassad information om vårdgarantin. Andra stycket om information till närstående motsvarar andra stycket i 2 b §.

I såväl 2 b § som 3 j § regleras patientens rätt till sådan grundläggande information som är av avgörande betydelse för dennes möjlighet att själv bestämma och vara delaktig i valet av olika besöks- och behandlingsalternativ. Nämnade bestämmelser om informationsskyldighet bör samlas i en paragraf. Lagrådet föreslår att skyldigheten att informera om vårdgarantin i den föreslagna 3 j § i stället regleras i en ny fjärde punkt i 2 b § första stycket (jfr 2 kap. 2 § förslaget till lag om ändring i lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område).

3 g §

I bemyndigandet i andra stycket anges att detta avser föreskrifter om de tidsperioder inom vilka vårdgarantin ska vara uppfylld samt *närmare* föreskrifter om vårdgarantins innehåll. Den självpåtagna begränsningen som ligger i ordet *närmare* framstår som onödig och kan faktiskt leda till att möjligheten att besluta vissa viktigare regler med stöd av bemyndigandet inte kommer att finnas. I normgivningspraxis anses dessutom uttrycket "närmare föreskrifter" främst syfta på verkställighetsföreskrifter. Om detta skulle vara avsikten med förslaget, behövs över huvud inte något bemyndigande, eftersom regeringens rätt att besluta dylika föreskrifter följer direkt av 8 kap. 13 § första stycket 1 regeringsformen.

Mot bakgrund av det ovan anförda rekommenderar Lagrådet att ordet *närmare* stryks i lagförslaget.

3 i §

I 3 h § och 3 j § regleras landstingets skyldigheter gentemot patienten. I den aktuella paragrafen regleras landstingets skyldigheter i ett helt annat avseende. Om remissens förslag beträffande 3 j § behålls bör bestämmelsen i 3 i § placeras efter 3 j §.

30 a §

Under rubriken "Kontinuitet och säkerhet i vården m.m." föreslås en bestämmelse som reglerar verksamhetschefens ansvar och arbetsuppgifter i vissa hänseenden.

Enligt Lagrådets mening skulle det vara lämpligare att placera bestämmelsen efter 29 §, förslagsvis med beteckningen 29 a §, utan

egen rubrik. Därigenom blir det tydligare att uppgifterna ingår i verksamhetschefens ledningsuppgifter och kan delegeras enligt 30 §.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.